

ЗМІНИ У СЛОВНИКОВОМУ СКЛАДІ ДАВНЬО- ТА СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Запозичена лексика проникає в мову під впливом різноманітних екстралінгвістичних чинників. У поповненні словникового складу англійської мови в різні періоди закономірно припускається існування різної динаміки варіювання мов-джерел та існування мов-посередників.

У складі англійської мови нами виділяються наступні етимологічні шари лексики: споконвічно англійські, власне англійські, запозичені і гібридні утворення, характерні для середньоанглійського періоду. Запозичені слова різноманітні як за своїм складом, так і за ступенем проникнення в ту мову, якою вони запозичуються. Загальною тенденцією розвитку словникового складу англійської мови є переважання споконвічно англійських мовних одиниць у давньоанглійській період і збільшення запозичень в середньоанглійському періоді; зменшення кількості запозичень в новоанглійському і переважання власне англійської лексики в сучасній англійській мові ХХ-ХХІ ст.

В.В. Виноградов справедливо вважає, що оновлення і збагачення основного словникового фонду досягається за рахунок взаємозв'язку і взаємодії «основи мови» і «загальнонаціонального запасу словника». Периферійні елементи словника схильні до більшої інтенсивності змін, тоді як елементи основного фонду зберігають стійкість протягом тривалого часу [1].

Мова являє собою рухливу систему, що змінюється протягом часу, про що свідчить аналіз діахронічного розвитку мови. При цьому, кожен період характеризується своїми особливостями, що визначають тенденції його розвитку. Так, в давньоанглійському періоді спостерігається тенденція до використання в словниковому складі англійської мови споконвічно англійських слів. Запозичені іменники, дієслова, прикметники і прислівники складають лише 5,6%, які в даний період запозичуються з чотирьох мов, а саме: із французької, латинської, скандинавської та грецької. Споконвічно англійські іменники в більшості являють собою конкретні іменники, що позначають предмети побуту (*bowl, rope*), продукти харчування (*bread, butter*), зброя (*blade,*

shaft), іменники, що позначають рослин та тварин (*fox, foal, green, grass*). Запозичені іменники в давньоанглійському періоді незначні (11,3%). Це в основному запозичення з латинської (*council, creed*) та грецької мов (*apocalypse, minster*).

Споконвічно англійські прикметники давньоанглійського періоду найчастіше позначають фізичні та розумові якості людей (*mad, wise*), фізіологічний стан людини (*alive, awake*). Запозичення в даний період незначні (2,7%). Це прикметники з давньофранцузької (*musty*), скандинавського (*unlike*) і латинського (*cardinal*).

У давньоанглійський період дієслова запозичуються тільки з грецької мови (0,4%; *to place, to tower*), прислівники – із скандинавської мови (1,02%; *wrong*).

Розглянувши словниковий склад англійської мови в давньоанглійському періоді, ми можемо відзначити, що в період з V по XI ст. англійська мова не відчувала гострої потреби в запозиченні іншомовних слів, і якщо такі потрапляли в словниковий склад англійської мови, то були виключно словами загального вжитку, будівельними термінами (*ark, castle, shrine, to tower, temple, wall*) або відносились до церковної лексики (*altar, font, psalm*). Споконвічно англійські слова позначали в основному елементи одягу (*girdle, shirt*), інструменти (*loom*), частини тіла людини та органи (*arm, forehead, midriff, rib, wrist*).

У середньоанглійський період словниковий склад сучасної англійської мови збільшується за рахунок запозиченої лексики, яка переважає у всіх основних частинах мови.

Виділяються основні групи запозичень, такі як латинські, грецькі, скандинавські запозичення, слова з французької та давньофранцузької мов. І це не випадково, так як значні віхи історичного розвитку англійської держави відбилися і на словниковому складі англійської мови. В результаті скандинавських запозичень в англійській мові відбувається тенденція до утворення скандинавсько-англійських етимологічних дублетів. Відбувалося це в тих випадках, коли зберігалися обидві етимологічно паралельні лексичні одиниці – скандинавське і англійське слово (*skirt* – спідниця і *shirt* – сорочка, *shatter* – розбивати вщент і *scatter* – розкидати, розсіювати).

Наступним основним шаром запозиченої лексики середньоанглійського періоду є французькі запозичення. Французькі слова, на відміну від скандинавських, запозичуються в основному вищими верствами суспільства і носять так званий «аристократичний» характер, відображаючи інтереси, смаки і побут нормандського дворянства. Серед цих запозичень ми знаходимо слова, що позначають поняття феодальної ієрархії – різні феодальні титули та державне управління, юстиція та судочинство, військова справа, життя і побут феодального дворянства, слова, що стосуються музики, літератури, образотворчого мистецтва, до області різних ремесел в основному міських, поширених при феодальних дворах, а також слова, що позначають поняття, які відносяться до релігії. Наприклад, *emperor, baron, duke, prince; governen, government, serven, service, justice, judge, court, prison, condemnen* та інші.

Список використаної літератури

1. Виноградов В.В. Лексикология и лексикография. Москва: Высшая школа, 1977. 412 с.
2. Карлова В.О. Давньоанглійська запозичена лексика як результат мовних контактів давньоанглійського суспільства. Молодий вчений, 2017. №11(51). С. 226-231. http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_11_57

Наталія Дмитренко (м. Вінниця)

ШЛЯХИ ІНСТРУКТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ

Аналіз науково-методичної літератури засвідчив, що питання популяризації в студентському середовищі знань про стратегії є широко висвітленим. Так, Дж. Рубін стверджує, що володіння стратегіями не є пріоритетом лише у студентів з високим рівнем навичок й умінь володіння іноземною мовою, стратегії – це те, чому можна навчити й інших (Rubin, 1981). Дослідники М. О’Маллі і А. Чамот констатують, що якщо стратегії навчання іноземної мови є чітко визначені й успішно засвоєні студентами, то це є запорукою розвитку іншомовних навичок і умінь (O’Malley, & Chamot, 1994).